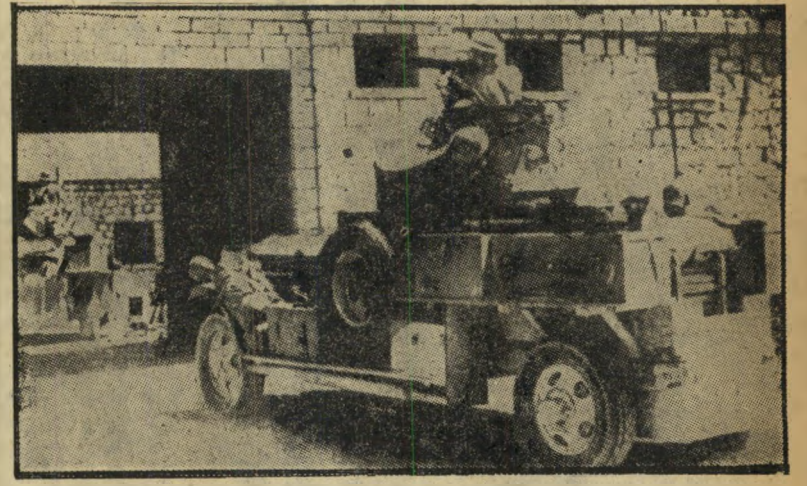

פעם כבר דונא מוד צבאי עיראקי נגד הברז האם יפלוש

האסירים ששחררו
אחד המעשים הראשונים של שליטי עיראק החדשים היה לשחרר מאות אסירים פוליטיים מבתי הסוהר. רובם הוכנסו שמה על ידי נורי אל-סעיד, חברי המפלגה הקומוניסטית.

הלגיון פולש
משורייני של הלגיון הערבי בשעת כיבוש מיבצר רותבה העיראקי, בעת הפלישה של 1941, אשר סילקה את רשיד עלי אל-כילאני הפרונאצי והחזירה את המלוכה. חוסיין מבטיח לשוב ולבצע מיבצע זה.

אל-כילאני
רשיד עלי, המשפטן שהועמד בראש הממשלה העיראקית, בעזרת הצבא. אחרי שמשטרן חוסל, נמלט אל-כילאני לסעודיה (מימין) שעה שבן-בריתו, המופתי של ירושלים לשעבר (משמאל) חיפש מקלט בגרמניה הנאצית.

שני נצחונות היו לאימפריה הבריטית בקרב מדינות ערב, בשנים 1941-1942. האחד היה נגד המלך פארוק, כאשר הקיפו טאנקים בריטיים את ארמונו בקהיר, אילצוהו לפטר את ראש ממשלתו ולמנות במקומו מדינאי אהוד יותר על האנגלים. מעלבון צור רב זה, שפגע עד מעמקי נפשם בקצינים הצעירים של הצבא המצרי חסר-הישע, צמחו הקצינים החופשיים של גמאל עבד אל-נאצר, שנועדו לשים קץ לשלטון הבריטי במצרים. הנצחון השני היה נגד הממשלה הפרו-נאצית של רשיד עלי אל-כילאני בעיראק. שלושה מבין ארבעת הקולונלים — "המרוכב וההוב" — אשר תיכננו את ההפיכה למען רשיד עלי נתלו; אך נצחון הבריטים לא היה מכת-מוח לקצינים הלאומנים. עתה מסתבר, כי שימש אך מוקד להתנגשות לאר-מנית נוספת, אשר הביאה לפני שבוע לקץ ההשפעה המערבית בעיראק.

***
לאורך קו הנפט

איש אינו מפקפק כיום בעובדה, כי קיים קשר הדוק בין ההפיכה האחרונה בעיראק, לבין זו של רשיד עלי. גם המבצע עים עצמם אינם מסתירים זאת. עבד אל-נביר קובה, אחד משותפיו הפעילים של רשיד עלי, הינו כיום חבר ממשלת ההפיכה; רשיד עלי עצמו הגיע לדמשק, להיות נוכח בעת השיחות שהתנהלו שם השבוע בין גמאל עבד אל-נאצר לבין נציגי הממשלה החדשה של עיראק.

כילאני, מרצה למשפטים לשעבר באוניברסיטת בגדאד, ולאחר מכן שר המשפטים של ארצו, הצמיד את נסיונו האישי לרשות ההפיכה החדשה. זהו נסיון עשיר — לא רק בניהול תכנים פוליטיים, אלא גם בצד המעשי של קשר צבאי וניהול מערכה צבאית של ממשל בביסוס משטר. מילת ההזרה השגורה בפיו: "אל תהיו בטוחים כי תמה המערכה".

כי גם ב-1941 הספיקו רשיד עלי והקור לונלים לתפוס את השלטון, לסלק את בית המלוכה, להשתלט על הצבא ולקשור קשרים מדיניים ודיפלומטיים עם מעצמות גדולות, נגד בריטניה. בכל זאת כאה מכת-הנגד, ש הפילה את המשטר ארצה. הסכנה העיקרית, אשר אינו מתעלם ממנה עתה: הלגיון הירדני עלול לבצע שנית את אותו המיבצע של 1941, ובנסיונו להשליט עליה שוב את בית ההאשמים יחצה את הגבול — בגדאדה.

***
אסיר בסירת טיולים

בדרך זו צעדו חיילי הלגיון והצבא הבריטי לפני קצת למעלה מ-17 שנה. הם התקדמו אל תוך המדבר העיראקי, לאורך רך צינור הנפט קירוקוקיפה, השתלטו על מיבצר רותבה והמשיכו הלאה, אל גדות הפרת ואל מטרם הראשונה: בסיס חבאניה. על בסיס זה, אחד הגדולים של חיל התעופה הבריטי במרחב, הטיל הצבא העיראקי מצור הדוק, הצליח להוציא את המטוסים הבריטיים המקורקים מכלל פעולה עוד ביום הראשון של ההפיכה. היתה קיימת סכנה כי בכל רגע עלולים העיראקים להשתלט על הבסיס ועל יושביו הבריטיים. כוח-ההצלה הבריטי, טור קונסטון, חש לעזרת חבאניה, בעוד שיחידת הלגיון — הנשרות של גלאב כפי שקראו להם האנגלים, בשל הקפטאנים הארוכים שלהם — חצו את הגנה ויצאו לפעולות סיור והטרדה, בי שטח שבין נהר הפרת ונהר חדקל.

אחרי שיחרור חבאניה, הצו הכוחות הבריטיים העיקריים את השפלה שבין שני הנהרות, תפסו עמדות על החדקל. הם כבשו תחנת רכבת בקו בגדאד-מוסול, ניתקו בצורה זו את הבירה מן הצפון. סוף המערכה היה כמעט קומי: ישר לחיק האנגלים, שטה סירת טיולים על נהר חדקל. בתוכה ישב ראש עיריית בגדאד בכבודו ובעצמו. הוא הופתע מאד לראות את עצמו שבו. אולם הוא הת' אושש במהרה, התקשר טלפנית עם מנהיגי המרד בבירה, הודיע להם כי מוטב להם להיכנע, מאחר והאנגלים הגיעו לשערי העיר. אל המחנה הבריטי הגיעו באותו זמן גם המלך פייצל השני שהיה אז ילד בן שש. בפרוץ המרד הוברח המלך צפונה, משם קיוו נאמני בית המלוכה להעבירו לתורכיה או לפרס. אך יחידה צבאית מתמרדת לכדה

אותו, אמרה להחזירו לבגדאד. הוא ניצל רק הודות להתערבותו של השייך מולה אפנדי, אחד מראשי השבטים הגדולים ביותר בארץ הפאודלית, אשר "על שולחנו סועדים מדי לילה 100 איש". הוא הודיע לחיילים שהוא פורש את חסותו על המלך, ואוי לאיש אשר יעז לפגוע בו.

כשהמלך בעקבותיהם, נכנסו האנגלים לבגדאד. ממשלת רשיד עלי התפוררה לכל עבר, והסדר המלוכני חזר על כנו. ההפיכה הצבאית השלישית בחיי המדינה שהוקמה ב-1920 דוכאה.

בעמאן, השבוע, לא השאיר המלך חור סיין שום ספק, שהוא להוט לחזור על המיבצע שנית ולעלות בראש צבאו על בגדאד. התפארו כמה קצינים בדואים של אמנם להתפתח ולהחרף במידה ניכרת, אך עובדות היסוד נשארו כפי שהיו. עיראק המודרנית היא מדינה אשר נת-

***
"שנת האסון"

אתם קצינים צדקו לפחות בדבר אחד: שוב דבר מוותי לא השתנה בעיראק מאז. אותן הסיבות אשר דחפו את המרובע הזחוב לפעולה, פעלו גם בקשר לקצינים החופשיים. המצב הכללי הספיק אמנם להתפתח ולהחרף במידה ניכרת, אך עובדות היסוד נשארו כפי שהיו.

***
אס-נהריים

השיבותה במערך העולמי נרבעת בעיקר בשל מיקומה כחוליה מקשרת בין פרס ותורכיה. מול הים גבול הסובייטי, ובשל שדות-הנפט שלה. כיום תופסת עיראק מקום ששי בין הארצות מפקות הנפט.

***
אוכלוסייתה

זליה ביותר, מגיעה לפחות מששה מיליון. למרות שהשטח הניתן להשקאה, לערך בוד וליישוב מגיע 41 מיליון דונם, מנוצלים למעשה רק 20-10%.

***
המוצא הימי

הישיד היחיד של עיראק הוא לכפי דרום, דרך נמל בצרה במפרץ הפרסי. את רוב סחורת-היבוא שלה קיבלה, מאז סגירת נמל חיפה, דרך בירות. הנפט מיוצא כולו בצינורות ליס-התיכון.

***
חלוקת השלד

הסדר בין האימפריה הבריטית לבין אשתי המלך היה פשוט: האימפריה תעזר לבית המלוכה ולשכבת נאמניו מבין השייכים הגדולים להשתלט שליטה מוחלטת על הארץ, ובית-המלוכה ישיב חסותם לאנגלים בבסס את שליטתם בעיראק ועל האוצר האגדי. פנטסטיות בשדות קירוקוקי האדמות הראויות ליישב אוכלוסייה נוספים לפחות, השבטים והחמויים אדמת-מרעה משם כמת הממשלה על כן, היה

יתייצבו תן מול הש אוכלוסיה ל היתה לעצמ ניברסיטות של בית המ אלה הם אל את שלטונו אלה, עברו הממשלת חיות האין ערב, מזה כלה הינן א

שינוי

לם הש קאית בסעוד שנים משלם 50% מרווחי החלו זורמ הממלכה הכ בסעודיה, גדולים יותר ובלע זרם של בית המ מונות חדש רים וניו-יורק גם בעירא

כל בשר מו המשמר כי נורי אל-סעיד לפיתוח, העג אוטומטית ל תמלוגים, בן שנות את פ תוך שבע 16 סכרים על הפרת וח מיליוני דונם קפץ מ-82 ל את ההנהג קעות, הפיק השייכים. כל ערך רכוש

מבול

שלא לה רובעים שלמי קומם נבנו הספר העממי ספר תיכונים נוטשים את בעיר המתפתח הספר גדל כ סס הלאומנות, עלים העירה לממשלה. התס לה, "קומוניזם" אולם עיראק משטר פרלמנטר כל 20 אלף לפרלמנט. על השלטון גם ב חלק גדול הרב ושבטיהם זוכים